

**Wyrok z dnia 7 marca 1997 r.
I PKN 26/97**

Ustawowe określenie "grupa zawodowa" użyte w art. 12 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1990 r., Nr 4, poz. 19 ze zm.) obejmuje nie tylko zespół pracowników wykonujących ściśle określony zawód (lekarz, kierowca), bądź pracowników spełniających w zakładzie pracy takie same funkcje (czynności), ale również pracowników o podobnych kwalifikacjach realizujących określone zbliżone rodzajowo zadania. Zaliczenie pracowników do tej samej grupy zawodowej zależy także od charakteru zakładu pracy, rodzaju wykonywanych zadań i wymaganego przygotowania pracowników.

Przewodniczący Prezes SN: Jan Wasilewski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Józef Iwulski, Kazimierz Jaćkowski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 7 marca 1997 r. sprawy z powództwa Ewy P. przeciwko Muzeum Okręgowemu w K. o nawiązanie stosunku pracy, na skutek kasacji pozwanego od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koszalinie z dnia 31 października 1996 r. [...]

o d d a l i ³ kasację.

U z a s a d n i e n i e

Powódka Ewa P. wniosła o zobowiązanie Muzeum Okręgowego w K. do nawiązania z nią stosunku pracy na stanowisku bibliotekarki.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Koszalinie nakazał pozwanemu Muzeum zatrudnienie powódki na stanowisku kustosa biblioteki muzealnej w wymiarze połowy etatu. Sąd ten ustalił, że powódka była zatrudniona w pozwanym Muzeum od 1 października 1987 r. do 31 sierpnia 1995 r. w dziale etnograficznym kolejno na stanowiskach stażysty, asystenta i adiunkta. Pozwane Muzeum rozwiązało z powódką umowę o pracę z dniem 31 sierpnia 1995 r. ze względów określonych w ustawie z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1990 r., Nr 4, poz. 19 ze zm.). Powódka w piśmie do pozwanego Muzeum z 14 września 1995 r. wyraziła gotowość ponownego podjęcia pracy w tym zakładzie. W dniu 15 kwietnia 1996 r. w bibliotece Muzeum została zatrudniona na pół etatu inna osoba, z wykształceniem magistra etnografii, identycznym z wykształceniem powódki. Powódka ponownie zwróciła się do dyrektora Muzeum z oświadczeniem o gotowości podjęcia pracy.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy uznał, że ustalony stan faktyczny uzasadnia udanie powódki ponownego jej zatrudnienia w pozwanym Muzeum na stanowisku kustosa biblioteki na podstawie art. 12 powołanej wyżej ustawy. Skoro Muzeum na tym stanowisku zatrudniło osobę o takim samym wykształceniu jak ma powódka, to jej pracę na poprzednim stanowisku w dziale etnograficznym i pracę w bibliotece muzealnej należy zaliczyć do tej samej grupy zawodowej.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koszalinie oddalił apelację pozwanego Muzeum od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy. Sąd Wojewódzki stwierdził, że pracodawca rozwiązuje z pracownikiem umowę o pracę z przyczyn określonych w

ustawie z dnia 28 grudnia 1989 r. musi się liczyć z obowiązkiem ponownego zatrudnienia takiego pracownika, jeżeli zostaną spełnione warunki wskazane w art. 12 tej ustawy. Pozwane Muzeum po rozwinięciu umowy o pracę z powodów, przed upływem roku, zatrudniło osobę, legitymującą się - podobnie jak powódka - tytułem magistra etnografii. Zatrudniona pracownica wprowadziła ukończyła 30 godzinne przeszkolenie bibliotekarskie, ale podobne wiadomości uzyskała powódka na trzecim roku studiów, w ramach zajęć z podstaw informacji naukowej. O tym zaś, czy praca adiunkta w dziale etnograficznym i praca kustosa biblioteki należy do tej samej grupy zawodowej w rozumieniu art. 12 ustawy przesądzają warunki i specyfika pozwanego Muzeum. Fakt, że w tym Muzeum na jednoosobowym stanowisku pracownika biblioteki zatrudniono osobę o takich samych kwalifikacjach, jakie ma powódka, uzasadnia zaliczenie obu tych stanowisk do jednej grupy zawodowej. Sąd Wojewódzki na podstawie tabeli wymagań kwalifikacyjnych do pracy w Muzeum i jego schematu organizacyjnego ustalił trzy grupy zawodowe: pracowników merytorycznych z wykształceniem specjalistycznym, pracowników administracyjnych i pracowników obsługi.

W kasacji pozwane Muzeum na podstawie art. 393¹ pkt 1 i 2 KPC zarzuciło zaskarżonemu wyrokowi naruszenie art. 12 powołanej wyżej ustawy oraz art. 233 KPC. Kasacja zawiera wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa, albo uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Wojewódzkiemu do ponownego rozpoznania. Skarżący twierdzi, że ponowne zatrudnienie pracownika na podstawie art. 12 ustawy z 28 grudnia 1989 r. oznacza powtórzenie (wznowienie) w zakresie zatrudnienia stanu istniejącego przed zwolnieniem grupowym. W Muzeum nie odtworzono zlikwidowanego stanowiska pracy powódki, a stan zatrudnienia systematycznie się zmniejsza. Wadliwy jest też, dokonany przez Sąd Wojewódzki, podział na grupy zawodowe. Wykonanie wyroku Sądu Rejonowego spowodowało zatrudnienie powódki na stanowisku kustosa biblioteki, co stanowi awans w stosunku do poprzednio zajmowanego stanowiska adiunkta, mimo że do pracy na tym nowym stanowisku nie ma ona przygotowania zawodowego. Ocena kwalifikacji powódki do pracy w bibliotece muzealnej została dowolnie dokonana przez Sąd Wojewódzki.

Powódka wniosła o oddalenie kasacji.

Sąd Najwyższy zważy, co następuje:

Kasacja jest nieuzasadniona. Zarzut naruszenia art. 12 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1990 r., Nr 4, poz. 19 ze zm.) dotyczy wadliwej - w przekonaniu skarżącego - oceny orzekających Sądów, co do spełnienia się wskazanego w tym przepisie warunku ponownego zatrudnienia przez Muzeum innego pracownika w tej samej grupie zawodowej, do której należałoby zaliczyć poprzednie zatrudnienie powódki. Stanowisko skarżącego co do sensu ustawowego zwrotu "ponownego zatrudnienia pracowników w tej samej grupie zawodowej" jest nietrafne nawet przy zastosowaniu tylko wykładni językowej rozważanego przepisu. Zatrudnienie w tej samej grupie zawodowej na pewno nie może być rozumiane w sensie jako zatrudnienie wyłącznie na zlikwidowanym i następnie przywróconym stanowisku zajmowanym poprzednio przez pracownika. Nie jest też tożsame z zatrudnieniem na stanowisku równorzędnym ani zatrudnieniem na poprzednich warunkach.

Użyte w art. 12 ustawy określenie "w tej samej grupie zawodowej" nie zostało zdefiniowane i powinno być interpretowane z uwzględnieniem okoliczności konkretnej sprawy oraz intencji ustawodawcy, ustanawiającego prawo pracownika do udzielenia ponownego zatrudnienia w zakładzie pracy, z którego został zwolniony na podstawie

przepisów tej ustawy. Grupa zawodowa może być rozumiana jako zespół pracowników legitymujących się szczególnymi uprawnieniami do wykonywanej pracy (kierowca, lekarz), bądź też zespół wykonujący w zakładzie takie same lub podobne rodzajowo czynności (funkcje), a także grono pracowników o podobnym wykształceniu i kwalifikacjach potrzebnych dla realizacji skonkretyzowanych zadań zakładu pracy. Ocena, czy nastąpiło zatrudnienie w tej samej grupie zawodowej - jak słusznie stwierdził Sąd Wojewódzki - zależy też od sytuacji konkretnego zakładu pracy, jego charakteru, rodzaju wykonywanych zadań i wymaganego przygotowania pracowników.

Przepisy ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. miały na celu ułatwienie zakładom pracy dostosowania się do nowych warunków ekonomicznych, dokonania niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania zmian organizacyjnych oraz racjonalizacji zatrudnienia, ale także zabezpieczenie prawa powrotu do pracy zwolnionego pracownika, gdy odpadły przyczyny rozwiązania z nim stosunku pracy. Ten cel ustawy uzasadniający określone preferencje dla zwolnionych pracowników należy również uwzględnić przy wykładni jej art. 12.

Powódka w pozwanym Muzeum zajmowała stanowisko adiunkta i spełniała istotne funkcje merytoryczne. Jej przygotowanie teoretyczne i wieloletnia praca w Muzeum nakazywały uznać, że ma ona niezbędne przygotowanie do pracy w specjalistycznej bibliotece muzealnej. To, że w warunkach muzeum regionalnego osoby zatrudnione na stanowiskach etnografa i kustosa biblioteki naukowej tego muzeum można zaliczyć do tej samej grupy zawodowej jest uzasadnione. Przede wszystkim dlatego, że obowiązki w niewielkiej specjalistycznej bibliotece, nie wymagające nawet zatrudnienia na pełnym etacie, mogą być należycie spełnione bez szczególnego przeszkolenia z zakresu bibliotekarstwa, natomiast ze względu na charakter tej biblioteki, istotniejsze jest wykształcenie etnograficzne i doświadczenie w pracy etnografa. Zdarza się, że w małych muzeach bibliotekę zawodową prowadzi jeden z pracowników merytorycznych muzeum. Ponowne zatrudnienie pracownika w tej samej grupie zawodowej nie oznacza ani identyczności treści stosunku pracy w zakresie stanowiska ani też wynagrodzenia. Sąd Rejonowy określił stanowisko pracy powódki i wymiar czasu pracy. Wysokość wynagrodzenia ustalił strony z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawnych.

Sąd Najwyższy stwierdził, że zaskarżony wyrok, jak i poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego nie naruszają art. 12 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw.

Zarzut naruszenia art. 233 KPC nie mógł odnieść skutku, ponieważ podstawę kasacji stanowiły tylko takie uchybienia przepisów postępowania, które mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 393¹ pkt 2 KPC). Takiego skutku, wobec innych ustaleń w sprawie, nie może wywołać pogląd Sądu Wojewódzkiego, iż zajęcie na studiach z podstaw informacji naukowej spowodowało uzyskanie przez powódkę kwalifikacji do pracy w bibliotece, nawet jeżeli takie stwierdzenie, oceniając abstrakcyjnie, byłoby dyskusyjne.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy oddalił kasację na podstawie art. 393¹² KPC.

N o t k a

Z dotychczas publikowanych orzeczeń dotyczących wykładni art. 12 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1990 r., Nr 4, poz. 19 ze zm.) należy wskazać **uchwałę z dnia 22 lutego 1994 r., I PZP 2/94 (OSNAPIUS 1994 nr 1 poz. 5, OSNCP 1994 z. 9 poz. 173, OSP 1995 z. 3 poz. 49 z glos. I. Sierockiej, PiZS 1995 nr 2 s. 67 z glos. M. Gersdorf)**, według której na podstawie art. 12 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. pracownikowi przysuguje roszczenie o rozwiązanie stosunku pracy w razie, gdy zakład pracy rozwiązał z nim stosunek pracy, a następnie zatrudnia w tej samej grupie zawodowej innego pracownika; zakład pracy nie może odmówić rozwiązania stosunku pracy z takim pracownikiem z uwagi na dokonanie oceny jego kwalifikacji i przydatności do pracy ani też ze względu na zatrudnienie na tym stanowisku innego pracownika.

=====